

**Univerzita Karlova v Praze
Husitská teologická fakulta**

Bakalářská práce

**Dobrovolnická činnost zaměřená na formu
práce „Jeden na jednoho“**

**Volunteer activities focused on the form of
work „One to one“**

**Vedoucí práce:
PhDr. Hana Dvořáčková**

**Autor:
Monika Bunžová DiS.**

2010

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji Haně Dvořáčkové za odborné vedení, za poskytnutí cenných rad, které mi poskytla při vypracování mé bakalářské práce. Za spolupráci a cenné informace o Latě a Pět P, děkuji Kláře Joklové a Radce Koutové. Dále děkuji Natálii Dytkové za odborný oponentský posudek. A samozřejmě děkuji mému Josefovi za jeho trpělivost a podporu.

PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma „Dobrovolnická činnost zaměřená na formu práce „Jeden na jednoho“ zpracovala samostatně, výhradně s použitím uvedené literatury.

V Praze dne.....

Podpis:

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá dobrovolnou činností, konkrétně činností jeden na jednoho. V teoretické části jsem uvedla všechny fakta a důležité informace týkající se dobrovolné práce. Konkrétně jsem popsala druhy dobrovolné práce, historii a co to je dobrovolná práce. Pro výzkum v praktické části jsem použila anonymní dotazník. Cílem bylo přiblížit motivaci dobrovolníků pro tento druh dobrovolné práce. Stanovila jsem si dvě hypotézy a obě dvě se mi potvrdily. Zjistila jsem, že pro většinu dobrovolníků je motivace, chuť někomu pomáhat. A většina dobrovolníků je profesně zaměřená na pomáhající profesi.

Klíčová slova

Dobrovolník, dobrovolná práce, motivace, vztah, klient, jeden na jednoho.

Annotation

This thesis deals with volunteer activities, namely activities, one on one. In the theoretical part, I stated all the facts and important information regarding voluntary work. Specifically, I described the kinds of voluntary work, history and what it is voluntary work. Research into the practical part anonymous questionnaire was used. The aim was to bring the motivation of volunteers for this kind of voluntary work. I had two set hypotheses and both confirmed to me. I discovered that for most volunteers is the motivation, desire to help someone. And most of the volunteers are professionally focused on helping profession.

Keywords

Volunteer, volunteer work, motivation, relationship, client, one on one.

OBSAH

Úvod	6
I. TEORETICKÁ ČÁST	7
1. Co to je dobrovolnictví	7
2. Druhy dobrovolnictví	9
2.1 Činnosti, které patří do dobrovolnictví	11
3. Motivy k dobrovolné činnosti	13
4. Historie dobrovolnictví v ČR	16
5. Kdo je dobrovolník	18
6. Dobrovolná práce jeden na jednoho v programu Lata	20
6.1 LATA (Laskavá Alternativa Trestu pro Adolescenty)	21
6.1.1 LATA obecně	21
6.1.2 Klienti	22
6.1.3 Vztah klient dobrovolník	23
6.2 Pět P (P omoc, P odpora, P řátelství, P éče, P revence)	26
6.2.1 Pět P obecně	26
6.2.2 Klienti, dobrovolník a vztah klienta s dobrovolníkem	27
6.2.3 Organizace Pět P	28
II. PRAKTICKÁ ČÁST	30
1. Demografické otázky	32
2. Informační otázky	34
Závěr	44
Seznam použité literatury	45
Seznam příloh	47

ÚVOD

Na úvod bych vám chtěla představit téma mé práce „Dobrovolnická činnost zaměřená na formu práce „Jeden na jednoho“. Otázka proč jsem si vybrala toto téma práce, je na místě. Více jak tři roky se dobrovolničení osobně věnuji. První jsem pracovala pro Amnesty International v Praze a nedlouho na to jsem začala působit v Latě o.s. V Latě jsem už více jak dva roky a tato práce mne stále baví, to je jeden z důvodů proč jsem o tom chtěla psát, mám to zažité a je mi toto téma blízké.

Touto prací se pokusím Vám přiblížit práci dobrovolníka. V teoretické části začnu od toho, co to vlastně znamená být dobrovolník, jaké máme druhy dobrovolné práce až k motivaci pro tento druh práce, důležitá je také historie, v ní Vám představím americký model dobrovolné práce „jeden na jednoho“. V praktické části se Vám pomocí zodpovězených dotazníků pokusím přiblížit dobrovolníka jako osobnost a přínos této práce pro jeho osobnost.

Cílem mé práce, je zjistit jaká je motivace, s jakou začali dobrovolníci vykonávat zrovna tuto konkrétní dobrovolnou práci.

První hypotéza, kterou jsem si stanovila, zní: **Motivace většiny dobrovolníků pro tento druh dobrovolné práce je, potřeba osobně pomáhat konkrétnímu člověku.**

Druhá hypotéza pro mou práci zní: **Převážná většina dobrovolníků již působí nebo se připravují na činnost v pomáhajících profesích.**

V dobrovolné činnosti „jeden na jednoho“ vidím obrovský potenciál. Je to v podstatě na půl profesionální práce se značně rozdílnou obtížností. Vždy záleží na specifikách vztahu klient – dobrovolník. Právě v tomto vidím tu jedinečnost a doufám, že se mi ji zde podaří zachytit.

Očekávám, že mně i Vám tato práce poskytne hodnotné informace, které by mohly objasnit spoustu věcí v oblasti motivace lidí pro pomoc druhým lidem.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Co to je dobrovolnictví

Dobrovolnictví je činnost prováděná dobrovolníkem, na základě jeho svobodné vůle a bez nároků na odměnu. Většinou se jedná o činnost, která je prospěšná buď celé společnosti, nebo konkrétním jedincům. Tato práce bývá časově i obsahově vymezena, tak, aby se na ni příjemce pomoci mohl v dohodnutém rámci spolehnout a dobrovolník se ji věnuje ve svém volném čase. Odměnou mu mohou být často nové navázané vztahy a přátelství, životní zkušenost a dobrý pocit z pomoci někomu nebo něčemu co pomoc potřebuje.

„Ve Všeobecné deklaraci o dobrovolnictví přijaté v lednu 2001 v Amsterdamu se dobrovolnictví definuje jako „svobodně zvolená činnost, konaná ve prospěch druhých bez nároku na odměnu. Dobrovolnictví je základním stavebním prvkem občanské společnosti. Uskutečňuje nejvznešenější aspirace lidstva - touhu po míru, svobodě, příležitostech, bezpečí a spravedlnosti pro všechny. Dobrovolníkem je tedy každý, kdo ze své dobré vůle, ve svém volném čase a bez nároku na odměnu vykonává činnost ve prospěch druhých lidí.“¹

„Definice dobrovolnictví v České republice je stejně problematická jako v ostatních postkomunistických zemích, ve kterých bylo dobrovolnictví v posledních čtyřiceti letech devalvováno politikou totalitního režimu, který řadu společenských činností postavil na principu dobrovolného (ale při tom povinného) socialistického kolektivismu. Současná společnost, postižená kapitalistickým šustěním bankovek, zase veřejnost učí, že je nerozumné vykonávat jakoukoliv činnost bez nároku na finanční odměnu.

Podrobně se touto otázkou zabývá výzkum P. Friče Dárcovství a dobrovolnictví v České republice, který v loňském roce realizovaly organizace NROS (Nadace rozvoje občanské společnosti) a občanské sdružení AGNES (Agentura neziskového sektoru).“²

Dobrovolnictví je jedna ze základních humanistických hodnot. Jedná se o zcela přirozenou potřebu pomáhat ostatním, především těm slabším a znevýhodněným ve

¹ www.dvorek.eu/dwn/1720/14463cs_CZ_volunteers.pdf

² http://www.dobrovolnik.cz/d_coje.shtml

společnosti, kteří si nedovedou pomoci sami. I přesto je dobrovolnictví na okraji zájmu společnosti.

„Povědomí o dobrovolnictví, status dobrovolníků ve společnosti a zejména zapojení veřejnosti do dobrovolných aktivit je na nízké úrovni, zejména pokud budeme Českou republiku srovnávat s USA nebo se západoevropskými zeměmi.“³

³ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, 2.vyd. Praha: Portál, 2006. –152 s., str.31, ISBN 80-7367-178-6.

2. Druhy dobrovolnictví a jejich charakteristiky

Dobrovolnictví má spoustu druhů a forem. Budu se zde snažit představit většinu z nich, ale v této práci se budu podrobně věnovat pouze jednomu druhu a to dobrovolnictvím z hlediska časového vymezení dlouhodobou pomocí.

Podle role jakou dobrovolník hraje v organizaci, neboli míra využití dobrovolníka:

- Na dobrovolnících je přímo závislý chod organizace. Vedle malé skupiny profesionálů se dobrovolníci podílejí na naplňování hlavních cílů organizace. Tento typ je charakteristický např. pro zajišťování humanitárních akcí, pro ekologické iniciativy a kampaně. Dobrovolníci jsou v tomto případě rozhodující silou organizace. Bez jejich účasti by nebylo možné realizovat příležitostné akce, kterými se organizace prezentuje a naplňuje svoje poslání.⁴

- Dobrovolníci vykonávají činnosti spolu s profesionálními zaměstnanci. Dobrovolná činnost není základem provozu organizace. Tento typ se nejčastěji objevuje u zařízení sociálních a zdravotních. Dobrovolníci participují na zajišťování finančních prostředků, pomáhají se žehlením, obstarávají recepci, zajišťují chod dobročinného obchodu, pomáhají s účetnictvím, někdy i s úklidem či stavebními pracemi apod. Znamená to, že kdyby tuto činnost nevykonávali dobrovolníci, musela by být zajištěna profesionálně. U tohoto typu spolupráce dobrovolníci významně přispívají ke snížení finančních nákladů organizace.⁵

- Činnost dobrovolníků není pro vlastní chod organizace nepostradatelná, ale dobrovolná činnost pomáhá zkvalitňovat poskytované služby či usnadňovat provoz. Jedná se o aktivity, jako jsou vycházky s klienty, výtvarné či jazykové kroužky a další volnočasové aktivity. Na dobrovolném základě také může být částečně postaveno poradenství v daňových a účetnických záležitostech, administrativní výpomoc,

⁴ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, 2.vyd. Praha: Portál, 2006. –152 s., str.39, ISBN 80-7367-178-6.

⁵ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, 2.vyd. Praha: Portál, 2006. –152 s., str.39, ISBN 80-7367-178-6.

manuální výpomoc apod. Dobrovolníci zde představují doplnění služeb či jejich zkvalitnění, ale organizace by bez nich mohla existovat.⁶

Z hlediska časového vymezení:

- Dobrovolné zapojení v jednorázových akcích (kampaních, sbírkách, benefičních koncertů apod.), které se pořádají jednou či několikrát do roka. Tyto akce jsou zároveň vhodnou formou k získávání nových dobrovolníků či ke spolupráci s příznivci organizace, kteří ale nemají více času než několikrát ročně – v tomto případě nemusí být činnost dobrovolníka příliš formalizovaná, dohoda o jeho pomoci bývá jen ústní.

- Dlouhodobá dobrovolná pomoc, která je poskytována opakovaně a pravidelně – např. tři hodiny jedenkrát týdně po dobu celého roku. Jedná se o časovou formu dobrovolného závazku, který je splnitelný pro dobrovolníka a užitečný svojí pravidelností pro organizaci. Vyplatí se mít sepsanou dohodu o spolupráci mezi dobrovolníkem a organizací, v níž jsou upraveny závazky, práva a povinnosti obou stran. Organizace obvykle do dobrovolníka „investuje“ úvodní přípravu na jeho činnost, případně pojištění zodpovědnosti za škody.

- Dobrovolná služba, kterou chápeme jako dobrovolný závazek se dobrovolně na dobu několika měsíců i několika let věnovat dobrovolné práci obvykle mimo svoji zemi. Zde hraje významnou roli příprava dobrovolníka na jeho misi, včetně nákladů spojených s jeho cestou, pobytem i případnými dalšími výdaji, jako je zdravotní a sociální pojištění a další náklady spojené s jeho vysláním. Dobrovolná služba je profesionálně organizovaná a náklady na její realizaci mohou být vysoké.⁷

⁶ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, 2.vyd. Praha: Portál, 2006. –152 s., str.39-40, ISBN 80-7367-178-6.

⁷ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, 2.vyd. Praha: Portál, 2006. –152 s., str.40, ISBN 80-7367-178-6.

2.1 Činnosti, které patří do dobrovolnictví

- Dárcovství

Dárcovství je již v naší společnosti značně rozšířeno. Pro stále více lidí je přirozené finančně či věcně přispívat do sbírek na pomoc lidem postiženým nějakou přírodní katastrofou. Je to pasivní forma dobrovolné pomoci a tudíž je pro spoustu lidí nejpříjemnější, jedná se o jakési utišení vlastního svědomí.

- Dobrovolná občanská výpomoc

„Dobrovolná občanská výpomoc je tradiční součástí jakékoli společnosti již od prvopočátku její existence. Jedná se o systém vzájemných protislužeb, který se úspěšně rozvíjel v uplynulém období totalitní společnosti díky absenci normálně fungujícího trhu i služeb. Tento systém se rozrostl do nevídaných rozměrů a připomínal spíše starověkou ekonomiku. Stalo se tradicí, že v okruhu svých známých či spolupracovníků si lidé půjčovali nářadí i oblečení, obydlí a vozidla, za přidružené výměny aktuálních, více či méně relevantních, informací. Během uplynulých deseti let se tyto formy dobrovolnictví postupně transformují v tržní vztahy, ale jsou doposud běžné v rámci rodiny, širšího příbuzenstva a sousedských vztahů. Na venkově si lidé ještě dnes navzájem pomáhají při sklizni či stěhování.

Jedním ze způsobů, který organizuje větší skupinu lidí na stejném principu dobrovolnictví a který se snaží odpoutat od závislosti na peněžním systému současné společnosti, je například LES - lokální ekonomická síť. LES je systém vzájemně výměnných služeb či zboží na základě imaginárních plateb. Jde vlastně o obchod bez peněz, ve kterém členové směňují drobné výpomoci a služby, domácí opravy či zboží a vypěstované ovoce v rámci určité lokality - města, kraje, regionu.“⁸

- Dobrovolnictví vzájemně prospěšné

Jedná se o činnost nějakého sdružení z důvodu realizace svých cílů. Jednou z nejstarších takto fungujících organizací je Sbor dobrovolných hasičů. K velkému rozšíření neziskových organizací došlo po roce 1989, vznikla spousta nových organizací, které byly postaveny na lidském nadšení a dobrovolné práci.

⁸ http://www.dobrovolnik.cz/d_coje.shtml

„Patří sem i organizace, které se snaží pomáhat svým členům, kteří jsou nějakým způsobem ve společnosti znevýhodněni, ať již jsou to senioři (například Život 90), Romové (např. Nadace Tolerance, Člověk v tísni, Sdružení dětí a mládeže Romů, HOST) nebo handicapovaní (např. Pražská organizace vozíčkářů, nadace Duha, Český paraolympijský výbor).“⁹

- Dobrovolnictví veřejně prospěšné

„Dobrovolnictví veřejně prospěšné vychází z ochoty občanů angažovat se svobodně a podle svého přesvědčení, ať již pro druhé nebo pro určité změny ve společnosti. Oproti vzájemně prospěšnému dobrovolnictví je u tohoto typu dobrovolnictví na prvním místě potřeba být užitečný svému okolí. Klasickým příkladem jsou dobrovolní dárci krve či horská služba, ale i skauting a YMCA.“¹⁰

- Dobrovolná služba

Dobrovolná služba je poslední typ dobrovolnictví, o kterém se zmíním. Jedná se obvykle o dlouhodobou (několikaměsíční) spolupráci mezi dobrovolníkem a organizací. Většinou se jedná o práci vykonávanou mimo svoji zemi. Tento typ dobrovolnictví se u nás objevuje po roce 1989, v té době k nám přijelo spousta dobrovolníků z USA a západoevropských zemí. Od té doby u nás vznikla spousta organizací, které posílají své dobrovolníky do zahraničí ať již na skupinové „pracovní tábory“ či individuálně vzdělávací programy. U nás se těmto programům věnují například organizace jako Mládež pro Evropu, INEX (sdružení dobrovolných aktivit), United Nations Volunteers (dobrovolníci OSN).

⁹ http://www.dobrovolnik.cz/d_coje.shtml

¹⁰ http://www.dobrovolnik.cz/d_coje.shtml

3. Motivy k dobrovolné činnosti

Motivy k dobrovolné činnosti uvádím podle Tošnera a Sozavské (2006). Motivy lidí chovat se k sobě přátelsky, navzájem si pomáhat, nebo naopak si škodit a ubližovat, utváří celé dějiny. O tom, zda jsou lidé v zásadě dobří, či zlí, se přou filozofové již třetí tisíciletí. Na pozitivním či negativním náhledu na podstatu lidské povahy jsou postaveny i ideologie, které hýbou světem.

Uvědomujeme si, že motivy dobrovolníků nemusí být vždy jednoznačně prospěšné pro ostatní. Přehled nevhodných, někdy nebezpečných motivů pro dobrovolnou práci uvádíme podle Vitoušové (1998):

„Každý, kdo zodpovídá za práci s dobrovolníky, by měl být informován o existenci motivů, které jsou zejména pro nezištnou službu jiným lidem nebezpečné. Znat tyto motivy nestačí, je třeba je umět včas rozpoznat a zájemce o spolupráci s více zápornými motivy korektně odmítnout.

Zvýšenou opatrnost by každá nezisková organizace měla projevit vůči následujícím motivům uchazeče o dobrovolnou práci:

1. Soucit vedoucí k degradaci klienta.
2. Nepřiměřená zbytečná zvědavost.
3. Služba pramenící z pocitu povinnosti.
4. Skutkaření, snaha něco si zasloužit.
5. Touha obětovat se, osobní neštěstí, se kterým si uchazeč neví rady, a proto chce ve službě hledat vlastní duševní rovnováhu.
6. Osamělost a z ní pramenící touha po přátelství.
7. Pocit vlastní důležitosti, nenahraditelnosti.
8. Panovačnost, touha ovládat jiné a uplatnit svůj vliv.

Ve všech těchto případech deklarovaná snaha pomoci zakrývá skutečnou touhu po moci nad někým jiným, po uznání apod. Pokud je nebezpečný motiv velmi silný, nebo je kombinován s některým z dalších negativních motivů, může nerozeznán silně poškodit klienta a vztahy mezi členy dobrovolnického týmu.“

K uvedenému seznamu je třeba podotknout, že dokud bude prestiž dobrovolnictví ve společnosti malá, nebudou se tolik objevovat lidé s nebezpečnými motivy. Z praxe víme, že tu a tam se objeví zájemce o dobrovolnou činnost s nepřiměřenou mírou soucitu a pomáhání za každou cenu. Ti druzí s mocenskými

motivory jsou mezi dobrovolníky zatím výjimečným jevem. Vzhledem k principu dobrovolné činnosti soudíme, že jich nebude tolik jako v jiných oblastech lidské činnosti, např. v politice. S rostoucím společenským uznáním dobrovolnictví však bude přibývat lidí, kteří by nejprve potřebovali porozumět a pomoci sami sobě, než budou pomáhat jiným.

V letech 1999-2000 proběhl v České republice výzkum dárcovství a dobrovolnictví realizovaný Nadací rozvoje občanské společnosti (NROS), Agenturou neziskového sektoru (AGNES) a Agenturou STEM ve spolupráci s nadací VIA a občanským sdružením HESTIA (Frič a kol.,2001).

Jedná se o první reprezentativní výzkum na téma dobrovolnictví v ČR.

V souvislosti s tématem motivace uvádíme typologii motivací k dobrovolné činnosti:

„Výzkum přinesl zjištění, že nejštědřejší skupinou dárců jsou dobrovolníci. Podporují svoji organizaci jak dobrovolnou prací, tak i materiálně. Z toho mimo jiné plyne, že jejich motivace k dobrovolnictví musí být skutečně vysoká. Individuální motivace dobrovolníků je však značně rozmanitá a mnozí z nich se ztotožňují s celou škálou důvodů, které měly vliv na jejich rozhodnutí dobrovolně pracovat. Pomocí statistické analýzy byly vytipovány tři základní deklarované motivace k dobrovolnictví – konveční,reciproční a nerozvinutá. Jde o motivace, které se navzájem prolínají, ale u konkrétních jednotlivců některé z nich nabývají dominantní vliv.

Konvenční či normativní motivace. Motivace k dobrovolnictví má konveční charakter, když se její nositel stal dobrovolníkem proto, že ho k tomu vedly morální normy buď svého nejbližšího okolí, anebo obecná neformální pravidla chování v dané společnosti. V našem případě jde o obojí. Konvenční motivace, která je dominantní u 41% českých dobrovolníků, nese stopy vlivu jak očekávání a vzorů chování v kruhu rodiny a známých, tak morálních imperativů širšího společenství. Ti dobrovolníci, u nichž dominuje konveční motivace, mají ve svém rozhodnutí sklon preferovat své náboženské přesvědčení a imponují jim příklady dárcovských aktivit z okruhu příbuzných a přátel. V širším slova smyslu se tato motivace opírá o principy křesťanské morálky a představy o správném způsobu života příslušné vrstvy obyvatelstva. Její nositelé se dobrovolníky stávají zkrátka proto, že se to sluší a patří. Konvenční či normativní motivací se častěji vyznačují starší lidé nad 60 let a věřící.

Reciproční motivace. Jak už z názvu vyplývá, typ reciproční motivace orientuje svého nositele k tomu, aby v dobrovolné práci hledal prvky, které by byly užitečné i pro

něho samotného. Recipročně motivovaní dobrovolníci chápou svoji práci jako organické spojení dobra pro jiné a vlastního prospěchu. Typický je pro ně zájem o získání nových zkušeností, navazování nových vztahů a snaha uplatnit svoje schopnosti a udržovat se prostřednictvím dobrovolné práce v kondici. Tato pragmatická motivace má dominantní vliv na rozhodování u 37% českých dobrovolníků a je patrná hlavně u mladých lidí do 30 let s jednoznačně ateistickým světonázorem.

Nerozvinutá motivace. Jde o motivaci, která se omezuje na soubor prvků vytvářejících základní prostor pro rozhodování dobrovolníků. Jde o prvky jako je důvěra v organizaci, pro niž by měli pracovat, přesvědčení o smyslnosti dobrovolné práce v konkrétním případě a pocit, že se prostřednictvím dobrovolnictví mohou podílet na šíření dobré myšlenky. Tyto tři motivační pilíře mají pro nositele nerozvinuté motivace postačující vliv k tomu, aby se rozhodli dobrovolně pracovat. Dominantní vliv nerozvinuté motivace k dobrovolnictví se projevuje u 23% dobrovolníků. Významně častěji se vyskytuje u vysokoškoláků a osob přináležejících ke střední či starší generaci (od 46 do 60 let).“

Když porovnáme uvedené typy motivace s typologií dobrovolnictví, mohli bychom říci, že konveční motivace má nejbližší k občanské výpomoci v rodině, příbuzenstvu a nejbližším přirozené komunitě, reciproční motivace potom k dobrovolnictví vzájemně prospěšnému. Nerozvinutá motivace, pokud ji můžeme vidět jako altruistickou, má nejbližší k dobrovolnictví veřejně prospěšnému.

Z rozhovorů a z anket se stovkami dobrovolníků vyplývá nejčastěji, že ti čeští se od západních příliš neliší. Společně by se shodli na tom, že dobrovolnictví jim přináší nové zážitky, zkušenosti, přátele, možnost seberealizace i možnost být někomu užitečný. Ti západní by ještě dodali: „No, to je přece normální někomu pomáhat, to se prostě dělá...“ Znamená to, že je mezi nimi více těch, u nichž hraje roli motivace normativní. Pravděpodobně bychom ji s určitou dávkou odvahy mohli nazvat altruistickou v pravém slova smyslu.¹¹

¹¹ TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, 2.vyd. Praha: Portál, 2006. –152 s., str.45-48, ISBN 80-7367-178-6.

4. Historie dobrovolnictví v ČR

Po vzniku samostatného Československa se dobročinnost značně rozvinula. Dobrovolné organizace zahrnovaly škálu organizačních forem: soukromé, obecní, náboženské, národnostní až po tzv. spolky s charakterem polooficiálním, které byly pověřeny poměrně širokými kompetencemi (např. Československý červený kříž, Masarykova liga proti TBC). Dobrovolné organizace byly bohatě strukturovány a zahrnovaly sítě malých organizací a poboček až po okresní, zemská nebo národní ústředí.

Od minulého století až do druhé světové války, spolkový a filantropický život dělí hranice nejen národnostní, ale též konfesní. Týmž aktivitám se věnovaly organizace církevní i sekulární, německé i české a nezřídka docházelo k soupeření, přetahování členstva, či nevraživosti. Za první republiky se idea spolků s českým členstvem změnila z protirakouské rezistence v aktivní nadšení budovatelů první republiky. Mnoho zejména mládežnických organizací, jako například YMCA, požívalo přímou podporu presidenta Masaryka, který v nich viděl nástroj praktické realizace svých idejí filosofických a úsilí o vytvoření nové sebevědomé generace První republiky. Právě národnostní akcent se stal osudný některým organizacím za německé okupace. Řada z nich byla zrušena, jiné byly přetransformovány do podoby vyhovující protektorátní správě.

Po válce se podařilo čilý spolkový a občanský život obnovit. Jako již v předválečné době se zejména mládežnické, ale i odborové, tělovýchovné a kulturní spolky stávají nástrojem politického boje. Zejména sociální demokraté a komunisté (kteří později dovedou tuto myšlenku k dokonalosti), si uvědomili, že podchycení volnočasových aktivit mládeže i dospělých vede k těsnějšímu sepětí se světonázorovými idejemi stran, pod jejichž patronací se tato činnost provádí. Také co se týče motivace k dobrovolné práci, hraje velkou roli idea, ve jménu které člověk věnuje svůj čas, síly, či finanční prostředky.

Převzetí moci komunisty však znamenalo konec snahám o svobodný rozvoj dobrovolných a zájmových organizací. Majetky nekomunistických sdružení byly zkonfiskovány, některé spolky ihned rozpuštěny, jiné násilně přetvořeny, či nově

vytvořeny. Ve všech oblastech dobrovolné činnosti byly zformovány jednotné organizace kontrolované komunistickou stranou. Ty pak byly sjednoceny do tzv. Národní fronty. Dobrovolná činnost, která jinak přispívá k rozvoji demokratické společnosti a zvyšování účasti občanů na správě věcí veřejných, tak byla využita k budování socialismu prostřednictvím všudypřítomné ideologizace dobrovolné činnosti, "povinně dobrovolných" akcí a kontroly každé možnosti provozování nezávislých aktivit.

Spontánní motivace k obecně prospěšné činnosti byla deformována do totálního nasazení občanů pro budování socialismu vyžadovaného pomocí kádrových posudků a patřičnou propagandou, která byla ve značném měřítku skutečně účinná. Další generace narozené již v socialismu však kupodivu nejevily zájem o nadšení svých rodičů a tak se pod různými oficiálními názvy a patronacemi občas podařilo skrýt skutečně dobrovolnou zájmovou činnost tam, kde nechyběla čínorodost, která ovšem nebyla nijak konfliktní se zájmy režimu. Jinak lze ale říci, že dobrovolnictví získala punc něčeho neautentického, vnucovaného, čemu je potřeba se pokud možno vyhnout. Tato příchuť zůstává v povědomí mnoha českých občanů dodnes.

Po roce 1989 dochází teprve k obnově demokratických struktur v plné šíři a začíná prudký rozvoj nezávislých sdružení v oblasti ekologie, lidských práv, humanitární činnosti, sportu, sociální oblasti atd. Stát mnoho z nich podporuje poskytováním grantů pro různé oblasti, zejména v sociální sféře, kde, zdá se, se uplatňuje názor, že nestátní organizace dovedou pokrýt poptávku po některých službách lépe, než státem řízené centralizované instituce. Přestože veřejnost je často skeptická vůči dobrovolné činnosti a velká část populace prohlašuje, že by se nikdy ničeho podobného nedopustila, lze v posledních letech vysledovat i pozitivní tendence, které přibližují Českou republiku civilizovanému světu i na tomto poli.¹²

¹² http://www.dobrovolnik.cz/d_hist.shtml

5. Kdo je dobrovolník?

Dobrovolníkem může být fyzická osoba starší 15 let, pokud dobrovolnou službu vykonává na území ČR. Nebo starší 18 let pokud dobrovolnou službu vykonává v zahraničí.

„Dobrovolníkem je každý, kdo ze své dobré vůle, ve svém volném čase a bez nároku na finanční odměnu vykonává činnost ve prospěch jiných lidí. Dobrovolníkem se může stát v podstatě kdokoli, protože každý z nás umí něco, co může nabídnout druhým. Důvodů, proč se lidé stávají dobrovolníky, je velké množství. Dobrovolná činnost jim může přinést pocit užitečnosti, nové zkušenosti, kontakty, nové dovednosti a mnoho dalšího. V každém případě je důležité, aby činnost dobrovolníka probíhala pod záštitou organizace, která poskytne dobrovolníkovi potřebné zázemí.

Od 1. 1. 2003 platí zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě. Ten upravuje pouze podmínky pro státem podporované dobrovolnictví, nikoliv podmínky dobrovolné činnosti obecně. Z toho vyplývá, že neexistuje povinnost dobrovolníků či organizací naplňovat podmínky tohoto zákona, pokud nestojí o podporu státu v této oblasti.

PRÁVA DOBROVOLNÍKA A MOŽNÁ NABÍDKA ORGANIZACE, KTERÉ BUDE POMÁHAT?

- právo dostat úplné informace o poslání a činnosti organizace, ve které chce dobrovolník pomoci
- právo dostat úplné informace o činnosti, kterou by měl dobrovolník vykonávat, včetně její obsahové a časové náplně
- právo na činnost, která bude naplňovat očekávání dobrovolníka
- kontakt a spolupráce s koordinátorem dobrovolníků nebo jinou osobou, která je pověřena kontaktem s dobrovolníky v dané organizaci
- kontakt a spolupráce s osobou, která dobrovolníkovi činnost zadává a zpět ji od něj přijímá
- právo na zaškolení, výcvik, trénink

- právo na supervizi (setkání, kdy dobrovolník může sdělit své pocity, zkušenosti, problémy i úspěchy) - individuálně či ve skupině společně s jinými dobrovolníky působícími v organizaci

- právo říci "ne", pokud činnost nebude vyhovovat zájmům a schopnostem dobrovolníka

- právo vědět, zda vykonaná činnost byla efektivní - možnost účastnit se hodnotícího procesu

- právo být za dobře vykonanou činnost morálně ohodnocen

- právo být pro výkon dobrovolné činnosti pojištěn pro případ odpovědnosti za škody

V případě neuspokojivé spolupráce právo opětně kontaktovat dobrovolnické centrum se žádostí o nabídku dalších dobrovolných aktivit.

POVINNOSTI DOBROVOLNÍKA:

- splnit úkoly, ke kterým se zavázal

- být spolehlivý

- nezneužívat projevené důvěry

- požádat o pomoc, kterou při své činnosti potřebuje

- znát a brát na vědomí své limity (časové, zdravotní atd.)

- být "týmovým hráčem"

- ztotožňovat se s posláním organizace, pro kterou činnost vykonává a dle toho ji navenek prezentovat¹³

¹³ <http://www.hest.cz/kdoje.shtml>

6. Dobrovolná práce jeden na jednoho v programu LATA a Pět P

Tento typ dobrovolné práce je známý z amerického programu Big Brother and Big Sister, který u nás realizuje organizace Pět P a obdobnou formou i občanské sdružení Lata. Tomuto typu dobrovolnictví se také říká One to one nebo Face to face, podstata je ovšem stejná. Jedná se o to, že působí jeden dobrovolník na jednoho konkrétního klienta.

Big Brother vznikl v Americe v roce 1904 pro znevýhodněné děti, dva roky na to vznikl Big Sister a v roce 1977 se tyto dva programy spojily a vytvořily Big Brother and Big Sister (BBBS). Tento program k nám do České republiky přivedl Open society fund v roce 1996. V roce 2009 bylo zapojeno více jak 244 000 dětí. Jedná se o mezinárodní projekt, který je ve 12 zemích světa mimo USA. Jedná se o určitou formu mentorování dětí, v překladu název znamená „velký bratr a velká setra“, z toho vyplývá, že děti mají v dobrovolnicích jakoby staršího bratra či sestru. Věková hranice v zahraničí je pro děti 5 – 17 let. Tento model má velké úspěchy a výsledky, důkazem je také to, že již funguje více jak sto let.

První se budu věnovat občanskému sdružení Lata, protože je mi bližší a už v něm více jak 2 roky jako dobrovolník působím.

6.1 LATA (Laskavá Alternativa Trestu pro Adolescenty)

6.1.1 Lata obecně

Lata je nezisková organizace, která byla založena v roce 1994 a je v Praze již 15 let. Hlavní záměr je práce a pomoc ohrožené mládeži.

Původní myšlenka práce s rizikovou mládeží vznikla na půdě denního sanatoria Horní Palata. Samotné realizaci projektu Lata předcházela roční zkušenost se skupinovou prací s mladistvými ve zmiňovaném zařízení. Tento projekt reagoval na tehdejší situaci v oblasti práce s rizikovou mládeží u nás, která byla značně neutěšená. Otcem Lata, který stál u samotného zrodu projektu je Doc. PhDr. Oldřich Matoušek dnes působící v Latě jako odborný garant.¹⁴

Lata se snaží o vznik celorepublikové asociace Laty, rozšiřují tento model po celé České republice.

Posláním Lata je:

Věříme, že každý v dospívání potřebuje někoho, kdo jej přijímá takového, jaký je.

Mladým lidem pomáháme zvládat jejich nepříznivou nebo ohrožující situaci a posilujeme jejich samostatnost.

K tomu využíváme vrstevnickou podporu dobrovolníka a další navazující služby pro klienta a jeho rodinu.¹⁵

¹⁴ <http://www.lata.cz/14-kdo-jsme>

¹⁵ <http://www.lata.cz/14-kdo-jsme>

6.1.2. Klienti

Klienti v Latě mohou být mladí lidé mezi 13 a 26 lety, žijící v Praze anebo v okolí a momentálně mající pocit, že má potíže v některé z těchto oblastí:

- a) **vztahů** (obtížné navazování vztahů s vrstevníky, dospělými autoritami, problémy s navázáním zdravých partnerských vztahů, obtížná orientace v mezilidských vztazích)
- b) **rodiny** (nerespektování autority rodičů, výchovné problémy, útky z domova, specifické problémy dětí žijících v neúplných rodinách)
- c) **začlenění do společnosti**- socializace, způsob trávení volného času (záškoláctví, šikana, nerespektování autority dospělých, nezodpovědný přístup ke vzdělání, nízká motivace k jeho dokončení, experimentování s návykovými látkami, členství v rizikových skupinách s extrémistickým nebo rasistickým zaměřením, nedostatek vhodných volnočasových aktivit, nesvázanost na komunitu, vandalství...)
- d) **hledání identity**, vlastního sebehodnocení

Klienti do Laty přicházejí např. z těchto typů organizací:

- a) **dětské domovy a výchovná zařízení** (DÚ U Michelského lesa, DD Klánovice, DD Horní Počernice, VÚ Obořiště, SVP Modřany apod.);
- b) **neziskové organizace pracující s dětmi, mládeží a rodinou v ohrožení** (Dům tří přání, STŘEP, DOM, DPC Maják, Vhled, Pět P, Středisko náhradní rodinné péče, PMS, apod.)
- c) **oddělení sociálně-právní ochrany dětí jednotlivých městských částí** (Praha 1, 2, 3, 6, 9, 13, 14, 16, 22);
- d) **pedagogicko-psychologické poradny**;
- e) **zdravotnická zařízení** (PL Bohnice, FN Motol, Olivova dětská léčebna apod.);
- f) **odborníci z praxe** (psychologové, psychiatři);
nebo z **vlastní iniciativy klienta**.

6.1.3. Vztah klient dobrovolník

Ve dvou se to lépe táhne - je primární program Lata, který pomáhá mladým lidem zvládat jejich nepříznivou nebo ohrožující situaci a posiluje jejich samostatnost. K tomu využívá vrstevnickou podporu plnoletého vyškoleného dobrovolníka a další navazující služby pro klienta a jeho rodinu. Program ve dvou se to lépe táhne, je dále rozvrstven do dalších tří dílčích programů. Za prvé Spolu přes práh je program pro mládež z náhradní rodinné výchovy a ústavní výchovy. Za druhé Spolu o kus dál je zaměřen na mládež z ohrožujícího rodinného prostředí, sociálně vyloučení nebo v obtížné životní situaci. Poslední, třetí je Spolu jinak zaměřen na mládež rizikovou s poruchami chování nebo s delikventním chováním.

Klient společně s dobrovolníkem (mladý člověk 18-30let) vytváří dvojici podle principu **One to one**. Tento vztah se může stát v jeho životě pilířem, o který se lze opřít v obtížných životních situacích. Dvojice společně tráví čas v rozsahu cca 3 hod týdně, po dobu 6 měsíců. Věnuje se sociálně orientovaným činnostem podle společné dohody, uvážení a potřeb klienta, jedná se např. o volnočasové aktivity, sport, pomoc při dokončení studia, při hledání práce, v osobních problémech apod. Klient může rovněž využít bezplatného doučování od lektorů doučování. Klienti se pravidelně (min. jednou za tři měsíce) vidají se sociální pracovníci, se kterou plánují průběh služby a také hodnotí své zapojení a svou spokojenost, mají tak možnost službu ovlivňovat a stále zlepšovat.¹⁶

Pro klienty je také zdarma k dispozici doučování. Pro rodiče je k dispozici odborné poradenství, aby společně se sociální pracovníci našli cestu jak zlepšit životní situaci jejich dětí.

Pro dobrovolníky Lata vytváří dobré zázemí. Pořádá pro ně pravidelná teambuildingová setkání, která mají za účel stmelit kolektiv a lepší poznání dobrovolníků i pracovníků mezi sebou. Každý dobrovolník má povinnost se jednou za měsíc účastnit supervize nebo intervize. Jednou za 3 měsíce absolvuje motivační a hodnotící rozhovor. Povinností dobrovolníka je také pravidelné psaní zpráv ze schůzek s klientem. Mají k dispozici také knihovnu a interní server, na kterém si dobrovolníci

¹⁶ <http://www.lata.cz/2-programy>

můžou vyměňovat zkušenosti a typy na schůzky. Lata také pořádá pro dobrovolníky Vánoční večírek, slavnostní supervizi, výlety do hor atd.

Párování klienta a dobrovolníka probíhá zjednodušeně následovně. Do Laty přijde klient jednou z cest, která je popsána výše. Vyplní formulář, na kterém se zavazuje, že se chce zapojit dobrovolně plus nějaké základní informace o své osobě. Na základě formuláře a rozhoru, pracovníci rozhodují, který dobrovolník by se k němu nejlépe hodil. Když vyberou, zkontaktují dobrovolníka s návrhem o možnosti vztahu s novým klientem. Dobrovolník si na osobní schůzce s pracovníky Laty, vyslechne, jakého klienta mu vybraly. Ted' je pouze na dobrovolníkovi, aby řekl, jestli chce do vztahu jít či nikoliv. Pokud nechce, nic se neděje a čeká, až bude k dispozici, nějaký jiný klient. Pokud souhlasí, dostane kontakt na klienta a už je pouze na něm, aby ho zkontaktoval a domluvil si první schůzku. Na začátek jsou důležité první tři schůzky, po kterých následuje hodnotící rozhovor v Latě. Hodnotící rozhovor probíhá tak, že první sociální pracovník hovoří o samotě s klientem, jestli mu dobrovolník vyhovuje a zdali s ním chce pokračovat ve schůzkách. Pak přijde dobrovolník, pracovník mu řekne, jak to klient vidí a je ted' na dobrovolníkovi, aby řekl, zdali chce taky s tímto klientem pokračovat či nikoliv. Pokud to dopadne tak, že spolu pokračují, všichni společně si ještě řeknou jaké má klient plány a co by si od schůzek představoval.

Tento typ rozhovoru se děje každé tři měsíce. Je důležité, aby klient řekl, jak je spokojený se schůzkami, co by chtěl změnit nebo zdali chce skončit. Skončit samozřejmě může kdykoliv během vztahu a to samé může udělat i dobrovolník.

Je jasné, že tento vztah klient-dobrovolník má spoustu pravidel. Je důležité, aby se dobrovolník vymezil a měl pevné hranice. Samozřejmě vztahy jsou vždy různé a specifické.

Dobrovolník vždy podepisuje prohlášení o mlčenlivosti, většinou to znamená, že co se řeší na supervizích či intervizích je mezi dobrovolníky a pracovníky, informace se nevynáší ven a že bude chránit soukromí klienta, tím, že ho nebude jmenovat a probírat s nezúčastněnými osobami. Dále dobrovolník podepisuje smlouvu o spolupráci, která se rozváže po ukončení činnosti dobrovolníka. Po roce dostane dobrovolník certifikát, který potvrzuje, jak dlouho byl dobrovolník zapojený v programu. Při ukončení smlouvy obdrží dobrovolník potvrzené, kolik hodin byl v Latě vzděláván, do čehož se

počítají supervize i intervize a různá školení. Ze školení dobrovolníci dostávají osvědčení.

Průměrný počet dobrovolníků, konkrétně za minulý rok 2009 byl 110 dobrovolníků a 90 klientů. Vztahů pak bylo navázáno 130. S tím, že se počítá každý nový navázaný vztah, i když už daný klient byl ve vztahu s jiným dobrovolníkem.

6.2. Pět P (Pomoc, Podpora, Přátelství, Péče, Prevence)

6.2.1. Pět P Obecně

Program Pět P je u nás v České republice národní verzí mezinárodního projektu Big Brothers Big Sisters. Tak jako v Latě staví program na dobrovolném volnočasovém vztahu dobrovolník – klient. Rozdíl v Pět P je, že dobrovolník není omezen svým věkem. Vztahy nemusí být vrstevnické. Proto se mezi dobrovolníky objevují i „starší“ lidé. V České republice funguje od roku 1995. Nyní už je ve více než desítkách měst po celé republice.

Program Pět P zprvu fungoval v rámci OSF, roku 1996 jej převzalo čerstvě vzniklé občanské sdružení HESTIA, které jej mělo jako svůj pilotní program. HESTIA totiž své poslání deklaruje "rozvoj a podpora dobrovolnictví." Od té doby pod její patronací vznikly další dobrovolnické programy, program Pět P je však nejstarší a nejrozšířenější z nich.¹⁷

¹⁷ <http://petp.hest.cz/index.php?sekce=7>

6.2.2 Klienti, dobrovolník a vztah klienta s dobrovolníkem

Další z rozdílů mezi Pět P a Latou je, že Pět P je zaměřeno na děti od 6 do 15 let. Jedná se o klienty určitým způsobem znevýhodněné oproti jejich vrstevníkům a navazuje s dobrovolníkem přátelský vztah. Schůzky probíhají jednou týdně na 2-3 hodiny. Tak jako v Latě se jedná hlavně o to, jak budou chtít společný čas strávit. Odborně sestavená dvojice se schází nejméně deset měsíců. První setkání probíhá v sídle Pět P, kde se sejde jak koordinátor Pět P tak dobrovolník, klient a rodiče klienta. Po této schůzce už začne normální setkávání klient-dobrovolník. Vyškolený dobrovolník nedoučuje ani nehlídá, snaží se být dítěti pozitivním vzorem.

Dlouhodobý vztah dítěte s dobrovolníkem má vytvořit prostor pro růst sociálních dovedností, posilovat sebevědomí dítěte a rozšířit jeho motivaci k navazování přirozených vrstevnických vztahů. Dítě má tak nového "člověka pro sebe", který na něj má čas, má se komu svěřit, s kým si hrát, rozvíjet své dovednosti nebo získat nové. Díky tomu může postupně nabývat zdravé sebejistoty a osvojovat si sociální vzorce chování i prožívání. Dobrovolník je zde v roli průvodce, ne vůdce.

Dobrovolník při vstupu do programu vyplňuje dotazník a musí projít odborným výcvikem, kde se blíže seznamuje s metodikou programu, osvojuje si vlastní roli, učí se zachovávat hranice, během skupinové práce mapuje své možné obavy i své motivační zdroje a učí se jim rozumět. Součástí výcviku je i psychologický screening a individuální pohovor s psychologem.

Klientům nás doporučují výchovní poradci, dětské psychiatry, pediatři, sociální pracovníci, ale i známí rodin, jejichž dítě je již v programu zařazeno. Těmto dětem je společné jedno: mají nedostatek kvalitních vrstevnických vztahů. Mohou mít výchovné či prospěchové problémy, jejich rodiče na ně třeba nemají dostatek času, mohou si připadat izolované, nudí se. Některé jsou hyperaktivní, jiné apatické. Některé trápí třeba "jenom" to, že nemají sourozence nebo se často stěhují a nikde nestačili nikoho pořádně poznat.¹⁸

Samozřejmě pořád má dobrovolník možnost se rozmyslet, zda bude pokračovat nebo ne. Desetkrát do roka musí dobrovolník absolvovat odbornou supervizi. Pět P pořádá pro své dobrovolníky tábory a různé výlety.

¹⁸ <http://petp.hest.cz/index.php?sekce=6>

6.2.3 Organizace Pět P

Pět P Praha vedou dvě koordinátorky – sociální pracovnice. Ti provázejí dvojici od jejího vzniku až po formální ukončení kontraktu. Vytvářejí profesionální zázemí pro laický vztah dobrovolníka s dětským klientem.

K počtům dobrovolníků a klientů a párování mi sdělila koordinátorka dobrovolníků Radka Koutová následující. „Za stávajícího personálního stavu se snažíme udržet maximální počet dvojic dobrovolník - dítě, tj. 60 -70 dětí a 60-70 dobrovolníků ročně (za loňský rok to bylo 62 stejně jako za předloňský). Dalo by se říct, že míváme nadbytek klientů. Proto HESTIA o.s. v loňském roce začala i s programem KOMPAS (2 dobrovolníci se věnují jednou týdně skupince 4-6-ti dětí). Ten může fungovat buď zcela samostatně anebo jako předstupeň či naopak pokračování programu Pět P. Nyní se nám po dlouhé době podařilo končit školní rok s téměř vyrovnanou hladinou nabídky a poptávky - tedy podařilo se nám zařadit do dvojic téměř všechny klienty a proškolené dobrovolníky. Pro vysvětlení - není žádný pořadník, ani co se týká klientů ani co se týká dobrovolníků. Konkrétnímu dítěti se vždy snažíme nalézt optimálního dobrovolníka podle jeho zájmů, představ, vlastností a schopností. Je to práce velmi složitá, ovšem stoprocentně se vyplatí! Stává se tedy, že někdo z přihlášených (je jedno, zda se jedná o klienta nebo dobrovolníka) má štěstí, že je zařazen do dvojice téměř okamžitě, jiný má "smůlu" a musí si na svého parťáka počkat.“

Koordinátoři vystupují primárně jako zprostředkovatelé komunikace mezi rodinou dítěte a dobrovolníkem a také jako garanti metodiky programu - nesou zodpovědnost za to, že dvojice fungují, a to v rámci pravidel, ke kterým se účastnické strany kontraktu předem zavazují. Přichází-li rodina klienta se zakázkou přesahující kompetenční rámec programu, koordinátoři jí na požádání zkontaktují s dalšími sociálními službami.

Koordinátoři a centrum programu představují pro dvojici servis - zázemí materiálního (klubovna, občasný kolektivní program, půjčení sportovních potřeb) i nehmotného (individuální konzultace, skupinové supervize, mediace) rázu.

Metodika programu Pět P Praha se stále vyvíjí.

Jen pro představu, zde zmíním, některé problémy se kterými se nejčastěji ve střediscích Pět P potýkali v roce 2008:

- ✓ Včasné odevzdávání zápisů o schůzkách.
- ✓ Obsazení pozice koordinátora vhodným člověkem.
- ✓ Kvalita a spolehlivost dobrovolníků.
- ✓ Nedostatek kluků, mužů, studentů dobrovolníků.
- ✓ Nedostatek dobrovolníků.
- ✓ Nedostatek kompetentních dobrovolníků.
- ✓ Stagnace projektu.
- ✓ Velké množství administrativy a činností s registrací a náročná práce na SQSS.
- ✓ Snížení počtu zájemců o dobrovolnictví – přesycení trhu.
- ✓ Malá participace rodičů a dětí na řešení svých problémů.
- ✓ Nemáme prostory – vlastní klubovnu - pro dvojice.
- ✓ Špatná komunikace ze strany rodiny, např. nedocházení na schůzky.
- ✓ Odchod dobrovolníků na vysoké školy.
- ✓ Výměna pracovníka dobrovolnického centra.
- ✓ Program je v útlumu, neměl svého koordinátora, nebyl čas ho udržovat a rozvíjet.
- ✓ Nepodařilo se registrovat Pět P jako sociální službu.
- ✓ Nedostatek finančních prostředků.¹⁹

¹⁹ <http://www.petp.cz/stranky/dokumenty.php>

I. PRAKTICKÁ ČÁST

Ve své diplomové práci jsem použila kvantitativní metodu dotazníku. Postup od TEORIE – HYPOTÉZA – VÝZKUM. Na začátek jsem si stanovila hypotézu, která se mým výzkumem potvrdí nebo vyvrátí. Sestavila jsem dotazník, který má 7 položek. Dotazování patří k nejrozšířenějším postupům marketingového výzkumu. Uskutečňuje se pomocí dotazníků neboli záznamových archů a vhodně zvoleného kontaktu s dotazovaným. Dotazník bývá řazen do tzv. metod subjektivních. Subjektivnost dotazníku je dána tím, že vyšetřovaný zde může různým způsobem ovlivňovat své výpovědi. Může se snažit jevit společensky lepší nebo naopak horší. Dotazníkem se zjišťují, jak fakta tvrdá (např. nacionálie, pohlaví, věk, povolání), tak fakta měkká (např. názory, zkušenosti, zájmy, postoje, hodnotový systém, prožitky, představy, přání, potřeby).

První hypotéza, kterou jsem si stanovila pro tuto práci: **Motivace většiny dobrovolníků pro tento druh dobrovolné práce je, potřeba osobně pomáhat konkrétnímu člověku.**

Druhá hypotéza pro mou práci zní: **Převážná většina dobrovolníků již působí nebo se připravují na činnost v pomáhajících profesích.**

Já jsem zvolila osobní dotazování a elektronické dotazování. Celý dotazník je zobrazen v příloze číslo 1. Dotazování dobrovolníků v Latě jsem provedla tak, že jsem na supervizi, které jsem se také účastnila, rozdala dotazníky a nechala je dobrovolníky vyplnit. Po supervizi jsem si je vybrala nazpět. Většinou dobrovolníci neměli k otázkám dotazy, takže z toho vyvozují, že otázky byli srozumitelně formulované. Z důvodů zjištění co nejpravdivějších a nejobjektivnějších odpovědí jsem zvolila dotazník anonymní. U dobrovolníků z Pět P jsem musela použít elektronickou komunikaci, z čehož jsem měla obavy kvůli návratnosti, ale nakonec jsem byla mile překvapená, jelikož se mi jich vrátilo 20 kusů. Při tomto obesílání mi pomohla pracovnice Pět P, která můj email s dotazníkem dobrovolníkům přeposlala.

Úvodní otázky měli za cíl navázat pozitivní kontakt s respondentem, probudit zájem, získat jeho důvěru a spolupráci. Identifikační otázky (demografické otázky) byli zaměřené na zjištění charakteristik respondenta.

Použila jsem otevřené otázky, které nepředkládají respondentovi žádné možnosti odpovědí, kdy se vyjadřuje zcela volně, spontánně, svými slovy, bez jakékoliv „náповědy“. Odpovědi jsou velmi hodnotné, neboť se odpověď respondentovi vybavila v jeho paměti. Respondent mi tím může sdělit to, co mě zatím nenapadlo. Nevýhodou otevřených otázek je jejich zpracování. Které bylo obtížnější, ale zvolila jsem způsob, kdy uvedu přesné odpovědi, které se neopakovaly. V odpovědích jsou použité i výrazy, které nejsou úplně spisovné, ale pro autentičnost jsem je neupravovala, abych zachovala jejich přesné sdělení.

V prvních dvou otázkách jsem zjišťovala pohlaví a věk respondentů. Dále jsem zmapovala, jestli je dobrovolná práce v jejich profesním zaměření. Volila jsem 3 otázky uzavřené, ve kterých si respondent vybírá mezi dvěma či více alternativami.

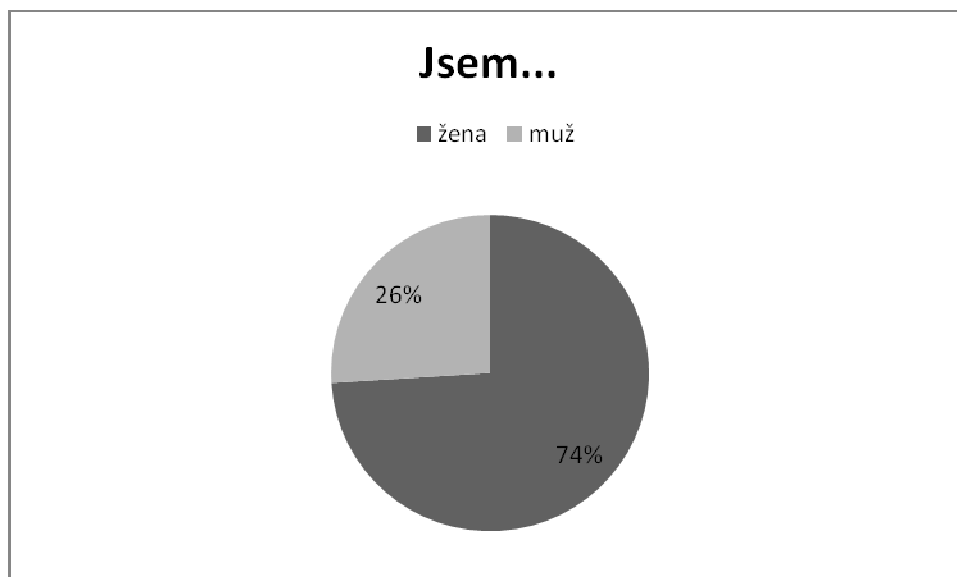
Dotazník jsem předložila 34 respondentům z celkového počtu 180 dobrovolníků v Latě a Pět P. Při zpracování výsledků uzavřených otázek byly jednotlivé odpovědi vloženy do grafů a výsledky jsou vyjádřeny procentuelně. Odpovědi otázek otevřených, jsou přepsané, tak jak je respondenti vyplňovali do dotazníků. Nebudu otázky uvádět v pořadí, jak byly uvedeny v dotazníku, ale podle typu otázek a vypovídající hodnotě odpovědí.

Největší problém, se kterým se setkala, je, že ne všichni dobrovolníci odpověděli na všechny otázky. To jsem nemohla ovlivnit, protože v rámci anonymity jsem po dobrovolnících dotazníky nekontrolovala. Toto zjištění přišlo až se zpracováváním dotazníků. Tudíž i vyhodnocování jednotlivých otázek bylo problematické.

1. Demografické otázky

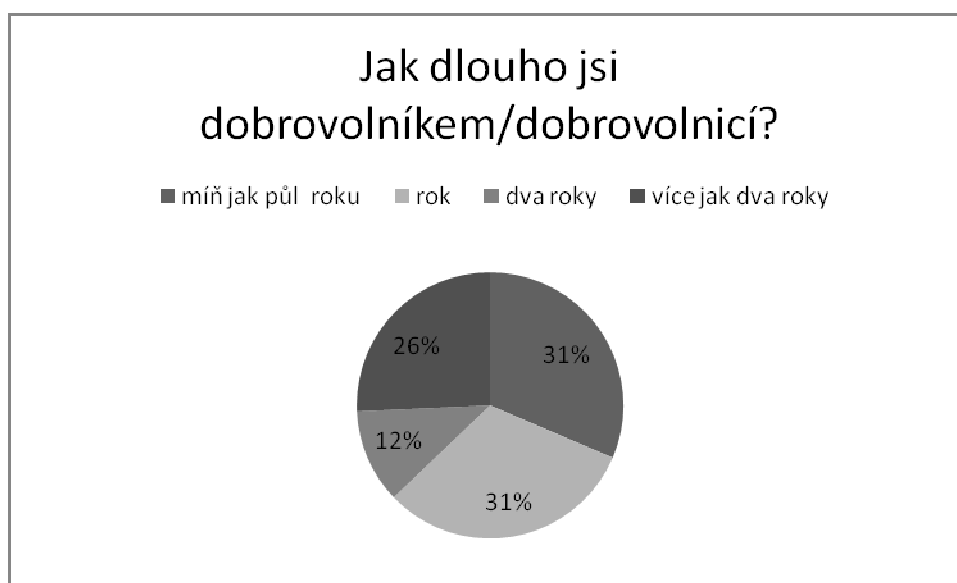
Otázka týkající se věku respondentů je otázka demografická a otevřená. Je to spíše doplňující otázka, která nebyla očíslovaná. Jasně vyplynulo, že v o.s. Lata je více mladších dobrovolníků a to hlavně mezi 18 až 25 lety a nejvíce jich je mezi 18 a 20 rokem. Je to důsledek toho, že Lata se zaměřuje na vrstevnické vztahy, pro ně velký věkový rozdíl není žádoucí. Kdežto u Pět P je věková škála mnohem rozmanitější a to od 18 do 44 let. Z toho tedy pouze jeden 18ti letý a jeden 44 letý dobrovolník, nejvíce jich bylo ve mezi 22 až 27 rokem. Zejména je to tomu tak z důvodu, že jsem uváděla výše když jsem popisovala program Big Brother and Big Sister u kterých věkový rozdíl nehraje důležitou roli, základem je „sourozenecký“ vztah, kdy dobrovolník má být pouze starší a nezáleží o kolik let.

První otázka byla uzavřená, zjišťovala podíl mužů a žen mezi dotazovanými. V následném grafu je jasně vidět že podíl žen je mnohem větší než podíl mužů. Setkala jsem se s tímto jevem i při studiích na sociální pedagogické škole, kde bylo také jednoznačně více žen než mužů. Dovolím si tedy říct, že k sociálním tématům a práci tíhnou obecně více ženy než muži.

2. Informační otázky

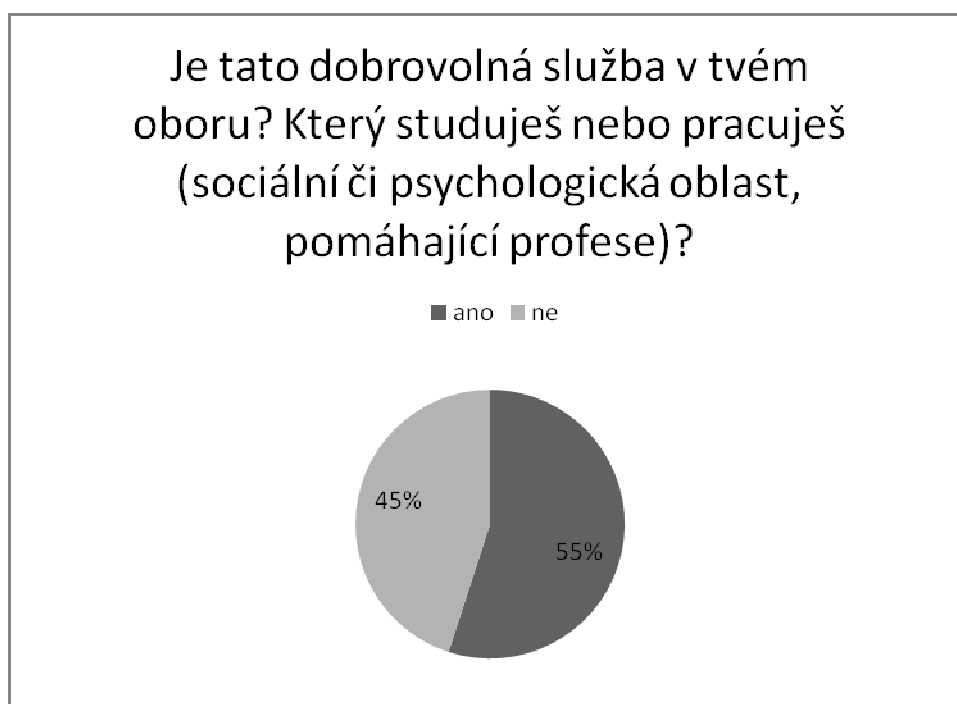
Třetí otázka v dotazníku je také čistě informační, zněla: „Jak dlouho jsi dobrovolníkem/dobrovolnicí?“. Je to uzavřená otázka, kterou jsem chtěla získat přehled jak dlouho se této dobrovolné činnosti dotazovaní věnují.

Zde bych chtěla podotknout, že více dotazovaných, kteří se tím věnují více jak dva roky bylo u dobrovolníků z Pět P. To může být ovlivněno i minimální délkou vztahu, která je v Pět P deset měsíců, kdežto u Laty je půl roku. Samozřejmě vztah může trvat i déle. Ale je pravděpodobnější, že v Latě se dobrovolníci obměňují častěji.

Na pátém místě v dotazníku je řazena otázka: „Je tato dobrovolná služba ve tvém oboru? Který studuješ nebo pracuješ (sociální či psychologická oblast, pomáhající profese)?“. Takto zněla uzavřená otázka, která mi odpovídá na mou druhou stanovenou hypotéz, která zní: **Převážná většina dobrovolníků již působí nebo se připravují na činnost v pomáhajících profesích.**

Chtěla jsem zjistit, jestli dobrovolníci mají zkušenosti v této oblasti kontaktu s lidmi a jestli to pro ně může být důvod zapojit se do takového programu.

Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že více jak polovině dotázaných je sociální oblast profesně blízká. To znamená, že má druhá hypotéza se potvrzuje. I když rozdíl činí pouze 10 %. Někteří dokonce na víc vyplnili, co dělají. Nebylo to v zadání otázky a přesto někteří tuto informaci uvedli. Jednalo se zejména o studenty psychologie, sociální práce a sociální pedagogiky. Může to být i motivace pro tuto dobrovolnou činnost, ale k motivaci se dostaneme u dalších otázek.

V dotazníku otázka řazená na druhém místě zněla: „**Proč jsi začal/a dělat dobrovolnici/ka?**“ Odpovědi na tuto otázku nebudu vyjadřovat grafem, ono by to ani dost dobře nešlo. Pro větší pestrost uvádím celé odpovědi. Ovšem z odpovědí, které se objevily dvakrát či byly hodně podobné, uvedu pouze jednu z nich.

Odpovědi dobrovolníků z Laty:

- Rada bych šla na psychologii, takže v zásadě i kvůli tomu, samozřejmě jsem chtěla pomáhat lidem, kteří to potřebují.
- Chtěla jsem dělat něco, z čeho budu mít dobrý pocit já i další kolem.
- Kvůli praxi.
- Zájem o něco nového.
- Pomáhat tam, kde je třeba, ne jen zůstat u slov.
- Lata mě oslovila tím, co dělá, tak jsem chtěla zkusit, co taková práce obnáší.
- Protože jsem chtěla něco vrátit společnosti.
- Hledal jsem příležitost seberealizace. Hledal jsem způsob jak dělat dobročinnost bez peněz.
- Chtěla jsem smyslu plně využít svůj čas.

Odpovědi dobrovolníků z Pět P:

- Přišlo mi to jako dobré a smysluplné vyplnění volného času. Dříve jsem působila jako vedoucí ve skautském oddíle, chtěla jsem si vyzkoušet „pracovat“ pouze s jedním dítětem. Zároveň v tom vidím i způsob praxe, (studuji totiž psychologii), kolegyně o 5P mi vyprávěly, přišlo mi to zajímavé.
- Hledala jsem něco nového, nějakou zajímavou zkušenost. Chtěla jsem být prospěšná a zároveň dělat něco, co mě bude bavit a při čem budu trávit svůj volný čas aktivně.
- Touha pomáhat, být užitečná, smysluplná činnost.
- Chtěla jsem se osobně podílet na projektu, který pomáhá dětem.
- Kvůli pocitu méněcennosti a taky se mi líbila představa, že můžu někomu pomoci, jen tím, že s ním budu trávit čas.
- Chtěla jsem zkusit něco nového. Nestuduji žádnou pedagogickou ani podobně zaměřenou školu, ale mám strašně moc ráda děti.

- Pocit nutnosti vrátit něco společnosti. Špatné svědomí, 2 roky jsem neplatil daně.

- Protože mě baví interakce já a part'ák, klient.

- Nejdřív jsem byl osloven a pak už to šlo samo.

- Chtěl jsem se zapojit do komunity lidí, kterým záleží na ostatních, chtěl jsem nějakým způsobem pomáhat, a oslovilo mě posláním Pět P.

- Protože mám velmi ráda děti a baví mě sociální témata.

- Chtěla jsem být užitečná, vyzkoušet si něco nového a taky získat praxi pro studium psychologie.

- Zaujal mne obsah projektu Pět P, měl jsem i osobní motivaci, zkušenosti z vlastní rodiny, chtěl jsem pomáhat a chtěl jsem poznat nové lidi.

- Chtěla jsem dělat něco užitečného, něco čemu věřím. Také jsem chtěla mít nové zkušenosti, jak s klienty, tak s ostatními dobrovolníky a organizátory.

- Naučily mě mnoho věcí: zpočátku především větší zodpovědnosti, ohledům, trpělivosti. Poslouchat více než mluvit. Říkat ne a umět to citlivě zdůvodnit a trvat na tom. V některých případech pracovat více srdcem než rozumem. Obrousit hrany svých osvědčených názorů. Daly mi větší pochopení.

- Daly mi přátelství myslím už na celý život, pocit, že mi na někom dalším záleží, že někomu milému záleží na mně.

- No a zábavu, řád, potřebu zajímat se o více věcí než dříve. ;-)

- Měla jsem hodně volného času, chtěla jsem ho nějak příjemně a zároveň užitečně využít.

Chtěla bych podotknout, že v Latě bylo více motivací pro praxi. U Pět P se to neobjevilo vůbec. Upřímně by mne zajímalo čím to může být způsobeno, ale tuto odpověď bohužel nevím. Pouze vím, že Lata oslovuje dobrovolníky i na školách, to by mohl být jeden z důvodů. A možná pro některé studenty je Lata mnohem atraktivnější než Pět P, protože pracuje se starší mládeží.

Otázka číslo 4. Z této otázky jsem měla malinko obavy, jestli bude pro respondenty lehké na ni odpovědět. Přece jenom je to otázka k zamyšlení a není úplně jednoznačná. Znění otázky: „**Co ti dávají schůzky s klientem?**“

Odpovědi dobrovolníků z Laty:

- Dobrý pocit z toho co dělám+určitý smysl života.
- Hodně na zamyšlení, občas i nějaké to poučení, dobrý pocit.
- Sebepoznání.
- Poznám osud někoho jiného.
- Nové zkušenosti.
- Pomáhat lidem je krásná činnost.
- To co mi nedávají schůzky s ostatními.
- Pochopení a trpělivost.
- Náhled na život v DD.
- Poznávám sama sebe skrz ten vztah a supervize.

Odpovědi dobrovolníků z Pět P:

- Zábava.
- Praxe, nové situace.
- Pocit něčeho smysluplného.
- Aktivní trávení volného času.
- Pocit užitečnosti.
- Poznala jsem lidi, které bych v té době jinak nepoznala.
- Přístup k informacím v sociální sféře.
- Osobnostní rozvoj (učila jsem se vymezovat hranice, otevřeně komunikovat).
- Pocit radosti, zábavy, smysluplnosti, naplnění, ponaučení (jiný úhel pohledu, jiná rodinná situace...).
- Schůzky samotné mi dávají někdy zábavu, někdy únavu, někdy energii, někdy naštvanost. Při dlouhodobějším setkávání mohou dát pocit smysluplného počínání (ve smyslu pozitivních změn v chování klienta a zároveň získání dobrého známého až kamaráda).
- Dobrý pocit, že jenom trocha mého času někomu může tak pomoci, taky je to většinou legrace a návrat do dětství.

• Uvolnění, přijdu na jiné myšlenky, objevuju nové způsoby trávení času, učení se lepší komunikace a způsobu vyjadřování, a taky je úžasný pocit, když se spolu smějeme a bavíme se.

• Poznání, že existují i jiní lidé s jinými starostmi a jiným pohledem na svět.

• Šance bez výčitek vyzkoušet akce, které se pro můj věk už nehodí a nikdy bych je tedy nezkusil, dobrý pocit ze snad pomoci společnosti, tam kde je to snad třeba.

• Dostávají mne do nových, lehce nestandardních situací a je zajímavé sledovat, jak na ně reaguji a co se mnou dělají. Určitě mne tato práce posouvá v oblasti sebereflexe, učí mne o nich mluvit na supervizích před téměř cizími lidmi.

• Dobrý pocit, prostě mě to baví a asi oslovilo

• Hodně radosti, pocit spřízněnosti a jedinečnou možnost sledovat růst a vývoj svého parťáka.

• Smysluplné trávení času, zábavu, legraci, poznávání sama sebe, přátelství, možnost pomoci.

• Zatím jsem jich moc neměla, ale domnívám se, že díky němu si vyzkouším něco nového, získám nového parťáka pro nejruznější činnosti a také kamaráda na celý život.

• Naučil jsem se komunikovat s „dětským klientem“.

• Učil jsem se sebereflexe, protože jsem činnost ve dvojici probíral na supervizích.

• Byla i sranda, i když můj klient byl dost nemluvný, dnes ale spolu chodíme na pifko, jemu je 23 a je to fajn.

• Zábava, zkušenosti, nového přítele-kamaráda.

Myslím, že tyto odpovědi mluví samy za sebe a nepotřebují komentář, ta rozmanitost, co může schůzka dobrovolníkům dávat je obrovská. Jednoznačně to dobrovolníka posouvá dopředu a učí ho to novým dovednostem. Jak jde vidět mé obavy, jestli bude lehké odpovědět, byly úplně zbytečné. Dobrovolníci zvláště z Pět P se opravdu rozepsali.

Otázka řazená v dotazníku na místě 6 má následující znění: „**Jaká je tvá motivace pro tuto práci?**“. Tato otázka by měla vyvrátit či potvrdit mou hypotézu, která zní „**Motivace většiny dobrovolníků pro tento druh dobrovolné práce je, potřeba osobně pomáhat konkrétnímu člověku.**“

Odpovědi dobrovolníků z Latty:

- Pomoc ostatním-lidem.
- Učení trpělivosti, komunikace, ulehčení situace klientům.
- Pocit ukázat cestu, že to jde i jinak.
- Zájem o práci s lidmi.
- Rozvoj osobnosti. Poznání sebe sama.
- Dobrý pocit ze sebe sama.
- Zkušenosti.
- Rozvoj komunikačních schopností.

Odpovědi dobrovolníků u Pět P:

• Pro práci psychologa? Smysluplnost, zpětná vazba, naplnění, vnitřní zaujetí, touha pochopit dané jevy, vědomí užitečnosti vlastního života, zájem o osudy druhých a snaha s tím něco udělat.

• Schůzky samotné mi dávají někdy zábavu, někdy únavu, někdy energii, někdy naštvanost. Při dlouhodobějším setkávání mohou dát pocit smysluplného počínání (ve smyslu pozitivních změn v chování klienta a zároveň získání dobrého známého až kamaráda).

• Pocit dobře odvedené práce, sobecká touha být nějak viditelně užitečný (při zachování si svého psychického zdraví).

- Pomáhat (a po bližším poznání i přátelství).
- Seberealizace a pomoc druhému.
- Jsem společenský tvor, ráda trávím volný čas s kamarády.
- Určitě mě baví jakási zodpovědnost za naše setkávání, je to napínavá akce, dodává mi jistotu pravidelného vyblbnutí a pohybu.
- Je to ve mně, zpětná vazba od dětí – to je super.

- Zkusit si zvládat nejrůznější situace, získat praxi v oboru.
- Motivací byla pomoc potřebným, nadchnul mne počáteční víkend se školením a interaktivními technikami, v Pět P jsem zažil krásné přijetí od koordinátorů i supervizorů, bavil mne i sociální život dobrovolníků.
- S dětmi jsem pracoval rád, od 16 jsem dělal vedoucího na táborech, dnes jsem učitel na základní škole, v Pět P jsem se naučil hodně principů dobré komunikace s dětmi.

Z těchto odpovědí a zvláště z jejich rozmanitosti se bude těžko potvrzovat či vyvracet má hypotéza. Budu se tomu tedy věnovat v závěru mé práce.

Poslední, sedmá otázka je dost osobní a opět záleží na schopnosti sebereflexe dobrovolníka. Otázka zní: „**Myslíš si, že tato práce rozvíjí tvou osobnost? Pokud ano, tak jakým způsobem si myslíš, že tvou osobnost rozvíjí?**“

Odpovědi dobrovolníků z Laty:

- Určitě, dostanu se do prostředí, do kterého bych se normálně nedostala. Otevírá se mi svět, který není „ideální“.
- Rozvíjí poznatky jak komunikovat, jak se zachovat v určitou chvíli atd.
- Poznáním možnosti uplatnění.
- Učí mě to jak se chovat a co dělat. Zkouší, co vydržím.
- Učí mě vycházet s typem lidí, se kterými bych se jinak nesetkala.
- Víc si uvědomuji, jak se dají řešit případná nedorozumění.
- Jsem schopen lépe řešit situaci, které by mě dříve snáze dostaly do stresového stavu.
- Pomáhá mě to organizovat si čas.
- Učím se vnímat klienta a jeho pohled na různé situace.
- Učím se komunikovat s lidmi a pomáhat jim.
- Posouvám se dál, učím se jinak reagovat než mým typickým způsobem.

Odpovědi dobrovolníků z Pět P:

- Ano. Jednak dělám něco pro druhé, zároveň i pro sebe tím, že se učím (nové situace, kontakt s novými lidmi, nová je pro mne i supervize, kde mám možnost přemýšlet o sobě a „partákovi“ a o situacích jiných dobrovolníků, je to pro mě okno do neznámého světa „různě znevýhodněných“ dětí).
- Otevřená komunikace.
- Umět si držet své hranice, umět říkat NE.
- Práce psychologa? Zatím jen studuji. Přesto ano, rozvíjí: více si všímám a rozumím vlastnímu nitru, myšlenkám, názorům, jednání, rozhodování, životnímu směřování, mám širší rozhled, moje studium psychologie mě upevňuje v mém otevřeném postoji ke světu vůbec
- Ano, rozvíjí mé dovednosti a tím pádem sebevědomí při komunikaci s jedincem nebo ve skupině, rozvíjí dovednost formulovat své vnitřní pocity a uchovat

si své psychické zdraví, rozvíjí schopnost řídit tým (např. táborové akce a jiné skupinové aktivity – co funguje na dětech, funguje většinou i na dospělých).

- Vidět svět dětskýma očima je vždycky obohacující, navíc je zde i odpovědnost, se kterou se jinde nesetkám (nemám děti) a se kterou se musím vypořádat

- Určitě rozvíjí, způsobem interakce.

- Určitě a to hlavně tím, že se snažím být více tolerantní a nesobecká.

- Jak už jsem odpovídala v předchozích otázkách, rozvíjí mě celistvě jako osobnost, která nehledí pouze na svůj zájem, ale i na zájem parťáka, snažím se respektovat jeho přání, chování a jednání, ale zároveň mu ukazovat, že vše co dělá, není zdaleka dobré, alespoň podle mého názoru, otázky chování ke zvířatům a k životnímu prostředí.

- Nejenom mojí, ale i okolí, rozvíjí to můj náhled na život, přehodnocení životních hodnot, možnost někomu pomoci a bez odměny, prostě jenom, že chci.

- Určitě, pomáhá rozvíjet empatické cítění, nabízí jiný úhel pohledu na svět, rozbíjí předsudky, naučila mě být míň kritický k ostatním, a tak trošku i k sobě.

- Ano, určitě mě obohacuje. Poznávám více sama sebe a dává mi cenné zkušenosti, jak komunikační tak i vztahové.

- Určitě se dostanu do situací, do kterých bych se bez dobrovolnictví nedostala, proto se je naučím zvládat, poznám jiné problémy, naučím se jim čelit a konečně poznám i sama sebe – a to, jak se chovám v různých krizových situacích.

- Ano, možnost popisovat své pocity a trápení, hledání hranic při výchově dětí, přehled v jiných příbězích na sdílených supervizích a inspirace, nadšení do života, změna hodnot a zkouška dospělosti v tom, že se staráte o někoho mladšího a jste zavázáni jeho rodičům.

- Ano určitě. Mění mé životní hodnoty.

- Ano, velice. Viz, co mi dávaly schůzky + dalším přínosem je supervize. Mám možnost své postupy, své vztahy (ke klientovi, jeho rodině, k pravidlům, k dětem obecně), „klientovy“ vztahy a možnosti konzultovat s odborníky a ostatními dobrovolníky. Zároveň slyším problémy a radosti ostatních dobrovolníků a mohu se od nich mnoho naučit, tříbit si názory, sdílet. Také mi to dává radost a jistotu, že žijí dobří lidé.

- Určitě. Je to velká zkušenost, nejen co se týče vztahu s mým partákem, ale i příběhy ostatních dobrovolníků a jejich malých partáků. Člověk po takových zkušenostech přehodnotí své priority.
- Ještě nevím, ale předpokládám, že bude rozvíjet.

Při pohledu na tyto obsáhlé odpovědi, mě překvapilo, jak velice dobře si jsou dobrovolníci schopni uvědomit přínos takového vztahu. Předpokládám, že to bude díky supervizím, kde vím, že se snaží supervizři s dobrovolníky hledat to co jim to přináší. Je to jednak z důvodu smyslupnosti takového konání a jednak předcházení vyhoření a ztráty motivace. Ač se to nezdá, ztráta motivace není nic neobvyklého a je potřeba co nejdříve tyto náznaky u dobrovolníka podchytit. Samozřejmě, když je dobrovolník přesvědčen, že chce skončit s činností, tak ho nikdo přemlouvat nebude. Lze tedy říci, že tato činnost dobrovolníky rozvíjí téměř všestraně. Zvláště vidím přínos v komunikaci a sociální interakci, kdy se opravdu dostanete do styku s člověkem se kterým by jste se za normálních okolností ani nepotkali. Ať už z důvodů věkového rozdílu, či jakéhokoliv jiného důvodu.

ZÁVĚR

V závěru práce bych se chtěla věnovat shrnutím mé praktické části a také hypotézám. První hypotéza zní „Motivace většiny dobrovolníků pro tento druh dobrovolné práce je, potřeba osobně pomáhat konkrétnímu člověku.“

Na tuto hypotézu mi odpovídá otázka číslo 6 „Jaká je tvá motivace pro tuto práci“. Nutno říci, že ve většině odpovědí se skrývá touha pomáhat, pouze u malého počtu dotázaných se objevily osobní, nechci říkat sobecké, to není správné přirovnání, řekněme jiné důvody než sama pomoc lidem. Dovolím si tedy usoudit, že se má hypotéza potvrdila. Upřímně jsem to předpokládala, ale je otázka jestli se za touhou pomoci touto činností neskrývá jiná touha, která se promítá tímto způsobem. Ostatně o tom píše i Wolfgang Schmidbauer ve své knize Psychická úskalí pomáhajících profesí. Ve své knize mimo jiné rozebírá, že člověk, který se rozhodne takto pomáhat, většinou sám touží po pomoci, kterou si podvědomě „lečí“ tím, že sám pomáhá jiným. Sobě si třeba ani není schopen problém přiznat, či ho vidět. Ale to už odbočuji jinam, na toto téma by se dala napsat celá jedna bakalářská práce. A je to otázka hledání vnitřních důvodů touhy pomáhat a já nejsem psycholog, abych se k tomu mohla adekvátně vyjádřit.

Druhá hypotéza pro mou práci zní: „Převážná většina dobrovolníků již působí nebo se připravují na činnost v pomáhajících profesích.“

Na mou druhou hypotézu odpovídá otázka, v dotazníku skrytá pod číslem 5. Zní „Je tato dobrovolná služba ve tvém oboru? Který studuješ nebo pracuješ (sociální či psychologická oblast, pomáhající profese)?“. Z odpovědí jasně vyplynulo potvrzení mé druhé hypotézy. Jednoznačně procentuelně vyjádřené, kdy pro 45 procent dobrovolníků to není činnost v oboru a pro 55 procent dobrovolníků to v oboru je.

Velkou hodnotu mé bakalářské práce, vidím v jednotlivých odpovědích na otázky, jelikož byly velmi obsáhlé a je to materiál se kterým by se mohlo dále pracovat a analyzovat do detailu. Pro cíl mé práce bylo rozhodující pro čtenáře co nejvíce nejvíce přiblížit motivaci klientů a jejich profesní zaměření k této práci a to se mi doufám povedlo. Pro mě osobně, i když se v této oblasti pohybuji více jak dva roky, jsou to hodnotné informace. Které zase na druhou stranu mě tolik nepřekvapují, spíše si cenním jejich potvrzení v hypotézách.

Seznam použité literatury

- GEERT VAN DER LAAN, *Otázky legitimizace sociální práce*, Svazek I., Boskovice: Nakladatelství Albert, 1998, - 260 s., ISBN 80-85834-41-3
- TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, 2.vyd. Praha: Portál, 2006. –152 s., ISBN 80-7367-178-6
- SCHMIDBAUER, WOLFGANG *Psychická úskalí pomáhajících profesí*, 1.vyd. Praha: Portál, 2000, - 176 s., ISBN 80-7178-312-9
- Dobrovolník [online] 2010 [cit. 27-5-2010]. Dostupné z <http://www.dobrovolnik.cz/d_coje.shtml >
- Dobrovolník [online] 2010 [cit. 27-5-2010]. Dostupné z <http://www.dobrovolnik.cz/d_hist.shtml>
- Dvorek [online] 2010 [cit. 27-5-2010]. Dostupné z <http://www.dvorek.eu/dwn/1720/14463cs_CZ_volunteers.pdf>
- Hestia [online] 2010 [cit. 27-5-2010]. Dostupné z <<http://www.hest.cz/kdoje.shtml>>
- Lata [online] 2010 [cit. 27-5-2010]. Dostupné z <<http://www.lata.cz/14-kdo-jsme>>
- Lata [online] 2010 [cit. 27-5-2010]. Dostupné z <<http://www.lata.cz/2-programy>>
- Pět P [online] 2010 [cit. 27-5-2010]. Dostupné z <<http://petp.hest.cz/index.php?sekce=7>>

•Pět P [online] 2010 [cit. 27-5-2010]. Dostupné z
<http://petp.hest.cz/index.php?sekce=6>

•Pět P [online] 2010 [cit. 27-5-2010]. Dostupné z
<<http://www.petp.cz/stranky/dokumenty.php>>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 1

Dotazník – Dobrovolnictví

Dotazník je anonymní a slouží jako výchozí materiál pro bakalářskou práci.

Prosím vyplňte svůj věk.

- Jsem..
 - a) žena
 - b) muž
- Proč jsi začal/a dělat dobrovolnici/ka?
- Jak dlouho jsi dobrovolníkem/dobrovolnicí?
 - a) méně jak půl roku
 - b) rok
 - c) dva roky
 - d) více jak dva roky
- Co ti dávají schůzky s klientem?
.....
- Je tato dobrovolná služba v tvém oboru? Který studuješ nebo pracuješ (sociální či psychologická oblast, pomáhající profese)?
Ano/ne
- Jaká je tvá motivace pro tuto práci?
.....
- Myslíš si, že tato práce rozvíjí tvou osobnost? Pokud ano, tak jakým způsobem si myslíš, že tvou osobnost rozvíjí?
.....